

El llenguatge

9/1/1987

Deu haver de venir

Encara podem veure, en textos impresos, l'expressió del valor d'obligació per mitjà de les perífrasis «tenir que» o «tenir de» seguides d'un infinitiu, però ja és en publicacions que es distingeixen per una gran descurança en l'ús de la llengua, per l'absència dels serveis d'un corrector competent que posi remei a les limitacions dels redactors. En canvi, l'expressió de la probabilitat per mitjà del futur és observable fins i tot en textos o revistes en què és evident un major domini de la llengua i una preocupació pel seu recte ús, per la seva propietat i la seva dignitat. Acabem de llegir, per exemple, el titular següent: «La devesa està malalta, què tindrà la Devesa?» No es pot negar que es tracta d'un calc del castellà, perquè aquest titular és la paròdia o imitació d'uns versos ben coneguts. En bon català diríem més aviat: Què deu tenir la Devesa? És indubtable que és per influència del castellà, tant si es tracta d'una traducció literal, com en el cas que acabem d'indicar, com si hom se subjecta als seus models sense adonar-se'n, que s'imposa cada cop més entre nosaltres l'ús del futur de probabilitat.

De la primitiva expressió de l'obligació o de la necessitat, el verb deure, doncs, ha passat a expressar la probabilitat. I, així, el sistema català actual, prescindint de deturpacions i de claudicacions inoportunes, així com de casos especials, consisteix a expressar la necessitat o l'obligació per mitjà del verb haver seguit de la preposició de, i la probabilitat per mitjà del verb deure: Heu d'arribar més d'hora, Deuen estar malalts. Es a dir que, quan diem Deuen estar malalts, no volem dir que tenen l'obligació d'estar malalts —tal com algú, a cops, sent la temptació d'aduir— sinó que probablement ho estan. Ara, es pot escaure, encara, que ens calgui expressar la probabilitat de l'obligació (l'obligació de la probabilitat no és possible), i no veiem, aleshores, que hi hagi cap inconvenient a combinar els recursos de llenguatge que hem indicat: Deu haver de venir aviat, en què el verb deure expressa probabilitat i la perífrasi haver de necessitat o obligació. Anàlogament: Deus haver de passar comptes? (en lloc de la construcció doblement incorrecta: «Tindràs que passar comptes?»), Deuen haver hagut d'agafar un altre tren, construcció que si hom troba una mica massa entarfergada pot substituir, és clar, per: Potser han hagut d'agafar un altre tren.

Albert Jané